

SKATTENYTT

OFFICIELLT ORGAN FÖR TAXERINGSNAMNDSORDFÖRANDENAS RIKSFÖRBUND

Nr 11 1985

Bodelning efter dödsfall

Av professorn Göran Englund

Frågan om beskattningskonsekvenserna vid bodelning av makeförvaltd egendom efter dödsfall har med avseende å byggnadsrörelse blivit besvarad genom avgörande i förhandsbeskedsfallet RÅ R 81 1:89. Fråga var om en byggmästare vars hustru hade avlidit. Mannen hade sedan slutet av 1930-talet bedrivit byggnadsrörelse och ägde ett antal fastigheter, som utgjorde omsättningstillgångar i rörelsen. Dödsbodelägare var efterlevande maken och tre barn. Byggmästaren avsåg att upphöra med rörelsen och vid bodelningen låta dödsboet erhålla i första hand hela fastighetsbeståndet i andra hand hälften därav. Begäran om förhandsbesked gällde frågan om bodelningen för honom skulle medföra några beskattningskonsekvenser och om fastigheterna i framtiden skulle betraktas som "smittade". Riksskatteverkets rättsnämnd uttalade att om fastighet skulle tilläggas dödsboet efter hustrun, skulle fastigheten därigenom anses ha "uttagits ur rörelsen". Sökanden skulle till följd härav påföras en intäkt motsvarande fastighetens allmänna saluvärde vid delningstillfället och dessutom beskattas för återvunna värdeminskningsskatt. Sökanden anförde besvär men regeringsrätten gjorde ej ändring i förhandsbeskedet.

Regeringsrådet Lars Tottie, som deltog i 1981 års avgörande, har i en uppsats i SN 1982 s. 484 ff utvecklat sin uppfattning angående den rättsliga bakgrunden till detta. Totties ståndpunkt är att äganderätten till makeförvaltd egendom civilrättsligt tillkommer maken fram till dess den vid bodelningen

eventuellt övergår till dödsboet. Såsom argument har åberopats att efterlevande maken fram till dess har kvar förvaltningsrätten och att en sammanblandning med den avlidnes egendom ej skall ske. Dödsboet kan ej heller erhålla lagfart å makeförvaltnings egendom. Tottie tycks i sammanhanget även tillägga makes valrätt vid bodelningen en väsentlig betydelse. Svårare att få grepp om är däremot hans argument att äktenskap ingås frivilligt och att bodelningen därför ej är ”mer påtvingad parterna än andra lagbestämda uppgörelser, som måste genomföras efter en ekonomisk samverkan i någon form, t ex skifte av ett bolags tillgångar”.

Vad säger lag och lagmotiv om egendomsförhållandena efter dödsfallet?

Med hänsyn till den betydelse Tottie tillägger äganderättssituationen och då hans redogörelse för denna kan kompletteras på några väsentliga punkter, vill jag inledningsvis uppehålla mig vid denna.

Före dödsfallet är envar make ägare av sitt giftorättsgods. Den ena makens död medför att dennes egendom övergår att förvaltas av dödsboet i vilket även efterlevande maken fram till bodelningen i denna sin egenskap är delägare. Enligt GB 12:4 äger nämnde make fortfarande ”råda” över det giftorättsgods, som *tillhörde* (min kurs.) honom vid dödsfallet.

Huvudregeln vid bodelningen är att efter gäldstäckning efterlevande make och dödsbo skall erhålla vardera hälften av det samlade giftorättsgodset. Grundprincipen enligt GB 13:13 är att make och dödsbo är likaberättigade i det avseendet att envar på sin lott äger taga egendom, som ingått i respektive makes giftorättsgods. Den vars hälftenanspråk inte täcks av eget giftorättsgods äger övertaga den egendom, som den andra parten inte valt att taga på sin lott. Det bör här särskilt understrykas att det inte är fråga om enbart en värdemässig kompensation utan en rätt till just den egendom, som kvarstår efter det att andra parten utövat sin valrätt. Omfattningen av här nämnda anspråk kan från fall till fall kraftigt variera. Där vederlagsanspråk enligt GB 13:6 eller 13:7 är för handen, kan man rentav tänka sig den situationen att dödsfallet innebär en rätt för dödsboet till all efterlevande makens giftorättsgods och vice versa. Det är därför i detta sammanhang icke rättvisande att jämföra situationen med ett skuldförhållande mellan två parter.

Från huvudregeln finns ett väsentligt undantag. Ingår i det egna giftorättsgodset fastighet eller annan egendom, som det kan av särskild anledning vara av intresse för efterlevande maken att behålla, äger han mot kompensation (ex.v. upplånade medel eller enskild egendom) behålla denna egendom även om den värdemässigt skulle överstiga giftorättsanspråket. Enligt lagens ordalydelse bör denna mera omfattande valrätt även gälla byggmästares fastigheter. (Motsvarande rätt för dödsboet är mera begränsad. Den gäller endast under förutsättning att bröstarvinge finns och fastigheten förvärvats av den avlidne maken från någon person i rätt uppstigande led.) Ej heller i detta fall är

det helt rättvisande att tala om en skuldsituation. Belåningsmöjligheterna är ofta så begränsade att en byggmästare kan vara ur stånd att till fullo utnyttja sin valrätt. Även om nu undantagsvis skulle kunna tänkas att efterlevande maken utan arvingarnas medgivande avyttrar fastighet för att med kontanta medel lämna boet den erforderliga compensationen, måste man — inte minst med hänsyn till skyldigheten att redovisa förvaltningen (GB 12:4) — reellt sett anse dödsboets rätt till egendom vara en annan än i ett vanligt borgenärsförhållande.¹

Mest omfattande är efterlevande makens valrätt med avseende å ”arbetsredskap och andra lösören, som erfordras till fortsättande av hans näring”. Rätten omfattar här även egendom, som ingått i den avlidna makens gifto-
rättsgodts. Någon motsvarande rätt för arvingarna finns av naturliga skäl inte.

Hur skall man då karakterisera efterlevande makens rätt till eget gifto-
rättsgodts efter tidpunkten för dödsfallet? Klart är att denne skall förvalta egendomen. Men kan han fortfarande betecknas som ägare? I vissa situationer, exempelvis i det ovan nämnda fallet av vederlagsanspråk, vore detta missvisande. I de fall där gifto-
rättsanspråket värdemässigt sammanfaller med eller överstiger värdet av det egna gifto-
rättsgodset kan man visserligen hävda att maken i kraft av sin valrätt sannolikt kommer att göra anspråk på detta. Ändock är det diskutabelt om sannolikheten av denna fördelning motiverar beteckningen äganderätt. Andra omständigheter gör det naturligare att betrakta det samlade gifto-
rättsgodset — oaktat detta förvaltas av två skilda subjekt — som något slag av samfällid egendomsmassa. En är att förfogandemöjligheterna begränsas av att vid delningen en ömsesidig redovisning av förvaltningen skall ske. En annan är att all avkastning av det samlade godset skall som en gemensam pott gå i fördelning mellan make och dödsbo.² Efterlevande maken har således inte någon uteslutande rätt till avkastningen av just den egendom, som han väljer att taga på sin lott.

Nu är äganderätten ett så vagt begrepp att det är svårt att med någon bestämdhet taga ställning i här föreliggande fråga. Av väsentlig betydelse bör dock vara hur man i lagens förarbeten uppfattat situationen. Tydligt kommer detta till uttryck i motiven till den bestämmelse, som nu återfinnes i JB 20:1. I denna lämnas den huvudregeln, att den som förvärvar äganderätt är skyldig att söka lagfart å fånet. I andra stycket av samma paragraf lämnas dock den undantagsregeln, att någon sådan skyldighet icke åligger make, som vid bodelning tillskiftats fast egendom, vilken förut icke tillhört andre maken. Denna undantagsbestämmelse skulle ju vara överflödig för den händelse man icke hade ansett en äganderättsövergång komma till stånd i och med bodelningen. Helt tydligt kommer denna uppfattning till uttryck i följande uttalande av lagberedningen å s. 501 i 1918 års förslag till ny giftermålsbalk:

”När vid bodelning fast egendom tillägges make, är detta strängt taget att anse som ett särskilt fång, vare sig egendomen förut tillhört honom eller den varit andre makens. Någon anledning att i först nämnda fall ålägga maken att ånyo lagfara fastigheten finnes emellertid icke. Det har därför syntts lämpligt upptaga en regel om befrielse för make att i sådant fall söka lagfart.”

Enligt den här uttalande uppfattningen förefaller det mig klart att lagberedningen ansett äganderätten ha frångått efterlevande maken i och med dödsfallet.³ Detta kan synas anmärkningsvärt med hänsyn till att den ej kan anses ha gått över till dödsboet. Det framgår ju direkt av lagen att dödsboet ej äger förfoga över denna egendom. Självfallet skall dödsboet då ej erhålla lagfart på makeförvaltd fastighet (NJA 1967 s. 291). Situationen är dock alls icke unik. Även i andra sammanhang kan civilrättsligt sett under en längre eller kortare tid vara ovisst vem egendom i framtiden kommer att tillfalla utan att denna under mellantiden tillkommer någon annan. Inom arvsskatterätten har några sådana situationer särskilt reglerats i 7 § AGL.

Då det gäller inkomstskatterättslig lagstiftning återfinnes föreställningen att maken vid bodelningen *förvärvar* eget giftorättsgods i de skilda moment av 35 § KL som reglerar realisationsvinstbeskattning. Enligt dessa skall man vid bedömning av skatteplikten och dess omfattning gå tillbaka till närmast tidigare onerösa fång. En motsvarande bestämmelse fanns ursprungligen också i anv. 22 § beträffande ingångsvärde å skog. Dessa bestämmelser skulle ha varit helt överflödiga om man ansett make vara kontinuerlig ägare av förvaltd egendom.

Egendomsförhållandena enligt skatterättslig praxis

Med avseende å civilrätten är det enligt vad som ovan anförts en oriktig föreställning att äganderätten antingen måste tillskrivas efterlevande maken eller dödsboet. Något särskilt behov att utpeka en ägare torde ej heller föreligga. Inom inkomstskatterätten däremot blir det nödvändigt att finna någon som kan betraktas som ägare. Bl a konstruktionen av inkomstlagen jordbruksfastighet och annan fastighet förutsätter att en ägare kan pekats ut. I de båda äldre fallen RÅ 1944 not. 968 och 1959 not. 90 har regeringsrätten förlagt beskattning av resp. avdragsrätt för makeförvaltd egendom till dödsboet.⁴ Ett ändrat synsätt har senare kommit till uttryck i fallet RÅ 1968 ref. 59. Fråga var om en tandläkare vars hustru avlidit. Domstolen uttalade visserligen icke direkt att maken skulle anses vara ägare till rörelsen men fann att denna i egenskap av mannens tidigare giftorättsgods ej kunde anses ingå i dödsboet. Av denna anledning beskattades hela avkastningen hos mannen. Kanske får man med detta avgörande anse bekräftat att efterlevande maken *skatterättsligt* sett skall anses såsom ägare till makeförvaltd egendom. Samma synsätt som i 1968 års fall kommer till uttryck i regeringsrättens avgörande i förhandsbeskedsfallet RÅ R 78 1:70, där den makeförvaltd egendomen utgjordes av jordbruksfastighet och banktillgodohavanden.

I 1978 års fall uppkom emellertid även frågan om hur den makeförvaltade egendomen skulle behandlas efter det att handelsbolagsregeln kommit in i bilden. Kunde man då fortfarande hålla fast vid synsättet att maken var ägare till av honom förvaltat egendom och att handelsbolagsregeln således endast skulle gälla den dödsboförvaltade egendomen? Regeringsrätten undvek i detta fall att uttala sig om äganderättsituationen. Den konstaterade att uttalandena i förarbetena till handelsbolagsregeln tydde på att man åsyftat en fördelning "där dödsbodelägarnas andelar varje beskattningsår bestämmes genom tillämpning på de då aktuella förhållandena av gällande regler om bodelning och skifte". Det befanns därför ligga närmast till hands att "så länge bodelning ej skett låta efterlevande makens giftorättsgods och avkastningen därav ingå vid handelsbolagsredovisningen".

Vilka blir då konsekvenserna av regeringsrättens avgörande i handelsbolagsfallet? Innebär handelsbolagsregeln att äganderätten skall anses ha övergått till dödsboet? Kan i så fall övergången medföra några beskattningsekvenser för efterlevande maken? Kan man därefter vid en bodelning göra någon skillnad mellan de båda makarnas giftorättsgods? Är det meningen att boet genomgående skall behandlas som ett handelsbolag? Skall fåmansbolagsreglerna i 35 § mom. 1a tillämpas vid delägarnas transaktioner med dödsboet? Skall bodelning och arvskifte behandlas enligt reglerna för utskiftning från handelsbolag?

För en generell tillämpning av handelsbolagsregeln kan visst stöd hämtas ur lagens ordalydelse. Beträffande kontinuiteten i samband med boets storleksförändringar säges att om handelsbolagsregeln en gång börjat tillämpas skall oaktat förändringar dödsboet därefter anses "som sådant bolag i beskattningshänseende". För min del tror jag att man inte får läsa in alltför mycket i denna formulering. Av lagmotiven framgår att man haft ett klart syfte med handelsbolagsregeln. Man har med avseende å de årliga inkomsterna och förmögenhetsfördelningen velat sätta dödsboets delägare i samma läge som om skifte skett. Då det gäller tolkningen av själva lagtexten finns det ej heller anledning att i bestämmelsen i 53 § mom. 3 inläsa mer än vad som motiveras av en anknytning till motsvarande bestämmelse i 53 § mom. 2, d v s ett syfte att reglera frågan *vem* som skall beskattas för inkomsterna av viss egendom.⁵ Regeringsrätten försiktiga formuleringar i 1978 års fall ger också stöd för antagandet att mom. 3 endast innehåller en teknisk regel för inkomsters fördelning.

Den skatterättsliga effekten av bodelningen

Den följande diskussionen bygger på den ovan gjorda tolkningen av 1968 och 1978 års avgöranden, d v s att regeringsrätten ansett att äganderätten till makeförvaltat egendom skatterättsligt skall hänföras till efterlevande maken.

Det antages även att någon förändring i detta avseende ej ansetts inträda då handelsbolagsregeln aktualiseras. Med den utgångspunkten kommer bodelningsproblematiken ej att förändras annat än då det gäller *fördelning* av genom bodelningen eventuellt framkommande inkomster.

Tottie har i sin uppsats intagit den ståndpunkten att man vid en av dödsfall föranledd bodelning skall göra skillnad mellan det fallet att egendomen övergår från efterlevande maken till dödsboet och där överföringen sker i den motsatta riktningen. Det verkar också som om han anser (överst s. 488) att det närmast är likheten med en vederlagssituation, som skulle föranleda beskattning. Då uttalandena nu gjorts i anknytning till 1981 års byggmästarfall är det emellertid inte helt klart om han velat göra uttalanden av generell räckvidd eller om en begränsning till de ur skatterättslig synpunkt särpräglade fallen med byggnads- och tomtstyckningsrörelser varit avsedd.

Om vi till en början begränsar oss till rörelse i allmänhet, kan jag inte se någon juridisk grund för att skilja mellan de båda fallen. Rörelse anses inte upphöra vare sig i samband med dödsfall, bodelning eller arvskifte. Enligt regeringsrättens med 1968 års fall intagna ståndpunkt ägs makarnas samlade giftorättsgods av två skilda skattesubjekt — efterlevande maken och dödsboet. Båda subjektens rätt till "utjämning" är i princip av samma karaktär — låt vara att makens rätt med avseende å eventuellt förefintlig fastighet är mera omfattande samt med avseende å arbetsredskap och därmed jämförliga lösörens utan motsvarighet.

Kan då realiserandet av utjämningsanspråket jämföras med en avyttring av egendomen, d v s skall bodelningsförvärvet behandlas på annat sätt än där hel rörelse övergår genom arvskifte eller gåva? I dessa senare fall är det ju obestriddigt att beskattning inte skall ske utan arvingar resp. gåvotagare med avseende å ingångsvärdet träda in i rättsföreträdarens beskattningssläge. Bodelningssituationen kan emellertid sägas skilja sig från arvskifte och gåva genom att den inte är lika utpräglad benefik. Två parter — båda ägare — står mot varandra med ett anspråk att få ut som regel hälften av det samlade giftorättsgodssets värde. Kan då detta medföra att bodelningsvärdena skall betraktas som intäkter och föranleda rörelsebeskattning?

I anv. 29 § p. 4 finns den för rörelsebeskattningen centrala bestämmelsen att där hel rörelse förvärvas annorledes än genom köp, byte eller därmed jämförligt fång skall tidigare ägarens ingångsvärde å inventarierna gälla. Detta i sin tur får anses följa av att äganderättsövergången ej skall föranleda någon beskattning. Om man nu skulle jämföra bodelning med avyttring — vilket jag är övertygad om inte har avsetts — skulle det helt saknas anledning att göra någon skillnad mellan det fallet att rörelsen övergår från maken till dödsboet eller den övergår i motsatt riktning. I båda fallen är övergången betingad av ett utjämningsanspråk.

Finns det då någon anledning att se annorlunda på frågan där rörelsen är en

byggnadsrörelse? Vi kan först taga det fallet att det fortfarande är fråga om en aktiv verksamhet och att ej endast fastighetsbeståndet utan även själva "produktionsapparaten" övergår till dödsboet, vilket fortsätter att bedriva byggnadsrörelse. En skillnad i förhållande till vanlig rörelse ligger däri att den fasta egendomen vanligen är helt dominerande som tillgångsslag och att maken enligt GB 13:13 har en rätt att behålla dessa tillgångar mot vederlag till boet. Kan då denna omständighet göra att överlåtelsen bör jämföras med en avyttring? För egen del har jag svårt att se att byggmästarens valrätt, vilken han med hänsyn till begränsade möjligheter att erhålla ytterligare krediter kanske inte kan utnyttja, skall få denna konsekvens. En motsvarande valrättssituation kan ju uppkomma vid ett stort fastighetsinnehav, som faller utanför rörelsesektorn. Kan efterlevande maken i sådant fall inte utnyttja sin valrätt utan tvingas överlämna en del av fastighetsinnehavet till dödsboet, kommer vad jag kan se inte realisationsvinstbeskattning ifråga. Vid en framtida försäljning kommer ju dödsboet eller arvingarna — såvida inte alternativregeln utnyttjas — att få räkna sitt fång tillbaka inte till bodelningen utan till närmast liggande köp eller byte.

I 1981 års fall var situationen den att byggmästaren avsåg att "upphöra med rörelsen" före bodelningen. Efter detta skulle han endast i egenskap av "smittad" betraktas som rörelseidkare. Enligt dåvarande regler ansågs dödsbo, som övertagit avlidens fastighetsbestånd, också vara smittat men efter skiftet skulle bodelägarna ej längre betraktas som rörelseidkare. Något tidigare rättsfall, som berör frågan om dödsbos skattskyldighet efter förvärv av efterlevande makens hela fastighetsbestånd, finns inte men även i ett sådant fall torde få antagas att befrielse från rörelsebeskattning skulle inträda i varje fall efter arvskiftet. Det får väl närmast antagas vara denna möjlighet till skattebefrielse, som var den verkliga orsaken till regeringsrättens avgörande i 1981 års fall. Även ett överförande av hela fastighetsbeståndet, d v s allt vad som återstod av rörelsen, skulle enligt detta betraktas som "uttag".

Tottie har i anknytning till 1981 års fall lämnat följande förklaring. "Om en byggmästare för att fullfölja sin civilrättsliga förpliktelse väljer att överlämna omsättningstillgångar, bör fallet från saklig synpunkt vara "jämförbart" med att byggmästaren för att infria en skuld låter borgenären överta en omsättningsfastighet i avräkning på skulden".⁶ Han uppfattar alltså inte själva uttaget — sådant kan ju utan att något kompensationskrav föreligger även ske vid gåva — som avgörande för beskattningen utan att det sker för att vinna befrielse från en skuld. Mot bakgrunden av den förklaringen kan man ställa frågan hur ett motsvarande uttag ur en värdepappersrörelse skall bedömas. Den efterlevande maken torde i sådant fall knappast kunna åberopa bestämmelsen om "arbetsredskap" för att behålla hela rörelsen. Representerar värdepapperna den helt dominerande delen av det samlade värdet av makarnas giftorättsgods, har i och med dödsfallet dödsboet ett direkt anspråk på en del av vär-

depappersinnehavet. Något särskilt "skuldförhållande" kan i denna situation knappast anses föreligga. Med Totties förklaring till utgången i 1981 års fall skulle en annan utgång här kunna tänkas. Det är väl dock knappast troligt att så skulle bli fallet. Jag förmodar att regeringsrätten, om ett sådant fall skulle komma inför dess bedömning, i stället skulle låta tillgångarnas karaktär bli utslagsgivande. Avgörandet skulle bli att det är fråga om sådan egendom, som nämns i anv. 27 § p. 4 KL, d v s värdepapper, fastigheter och liknande omsättningsstillgångar. En särskild reglering har nu lämnats av de fall, där sådana tillgångar ingått i den avlidnes rörelse. Därigenom upprätthålles — bortsett från avskattningens möjligheten — en kontinuitet i beskattningen. Har tillgångarna ingått i den efterlevandes rörelse finns inte några motsvarande bestämmelser. En övergång genom bodelning skulle här — i varje fall efter arvskitet — således fortfarande kunna bryta kontinuiteten. Mot den bakgrunden får man antaga att även en uppdelning av makeförvaltad värdepappersinnehav mellan maken och dödsboet liksom i 1981 års fall kommer att aktualisera en uttagsbeskattning.

I 1981 års fall var fråga om ett överförande av samtliga rörelsetillgångar eller en hälftindelning av dessa. I båda fallen ansågs "uttag" vara för handen. Som ovan antytts torde utgången ha berott på rörelsens särskilda karaktär. En annan fråga är hur ett uttag i mera egentlig mening ur en vanlig rörelse skall bedömas, d v s efterlevande maken behåller rörelsen men låter enstaka tillgångar överföras till dödsboet. Skall sådant uttag behandlas på annat sätt än där den avlidnes rörelsetillgångar uppdelas på motsvarande sätt? Tottie har uttalat (s. 487) att i det senare fallet knappast finns anledning att göra skillnad mellan förvärv på grund av arv, testamente och bodelning. Beträffande förvärv genom arv är — bortsett från de ändrade regler som nu gäller skogsbeskattning — fallet RÅ 1958 ref. 20 fortfarande vägledande. I detta befanns ett utpräglat fall av uttag i samband med arvskitet, d v s utskiftning av avverkningsrätter, icke kunna föranleda beskattning av dödsboet. I likhet med Tottie kan jag ej finna någon anledning att bedöma en bodelningsöverföring till efterlevande make på annat sätt. Men jag kan ej heller finna något vägande juridiskt argument för att göra någon skillnad där uttaget går i motsatt riktning, d v s göres från makeförvalttad rörelse. En annan sak är det sedan att det i samtliga fall måste betraktas som materiellt otillfredsställande att beskattningens kontinuitet på detta sätt kan brytas och att regeringsrätten med 1981 års avgörande sannolikt velat begränsa omfattningen av föreliggande möjlighet till skatteflykt.

I och för sig kan det beklagas att domstolen i 1981 års avgörande inte accepterat den i fallet ifrågasatta möjligheten att bryta beskattningens kontinuitet. Därigenom kan man ha fördröjt en mera övergripande lagreglering av de besvärliga frågorna om uppsplittring av rörelsetillgångar i samband med bodelning och arvskitet. Dessa har ju under de gångna åren varit föremål för en

omfattande och livlig debatt i denna tidskrift. Denna har visserligen varit till stor nytta då det gäller att inventera och precisera de många olika frågor, som uppkommer i samband med skifte av rörelsetillgångar. I fråga om svaren på dessa har emellertid en stor oenighet befunnits föreligga.

¹ Det starkt ökade inkomstskatteuttaget har dock i många fall förändrat läget sedan nya giftermålsbalkens tillkomst. Finns stora obeskattade reserver och en hög belåning, omöjliggöres ofta försäljningsalternativet. Efter 1981 års avgörande står det klart att detsamma gäller övertagandalternativet. Närmast till hands ligger i sådana fall antingen att arvingarna låter nöja sig med skuldreverser eller att man underlåter att under efterlevande makens livstid företaga bodelning och arvskifte.

² Se Westring, Den nya giftermålsbalken, andra upplagan s. 249.

³ Sandström har i SN 1966 s. 166 uttalat att han finner lagen olyckligt avfattad och vill med hänsyn till den reservation, som ligger i uttrycket "strängt taget", ej heller tillmäta motivuttalandet någon större betydelse. För egen del finner jag att Sandström alltför lättvindigt avfärdat tydlig lag och ett entydigt motivuttalande. Tottie har alls inte nämnt uttalandet.

⁴ Äng. dessa äldre fall se Englund, Svensk skattetidning 1980 s. 563 f och där lämnade hänvisningar till SN 1966 s. 171 ff och 262 ff.

⁵ Argumenteringen har något mera utförligt utvecklats i min uppsats om försäljning av dödsboandelar å s. 186 f i denna årgång av tidskriften. Angående konsekvenserna av ståndpunkten se även Svensk skattetidning 1980 s. 571 ff, 663 och 667.

⁶ Bylin, som i 1981 års fall var ledamot av rättsnämnden, har i SN 1982 s. 445 också givit uttryck för uppfattningen att ett skuldförhållande varit för handen. Olsson har i SN 1983 s. 257 f. kritiserat detta synsätt (se även dennes uppsats i SN 1982 s. 329 ff.).